

HUMANISTISIA SEREMONIAPALVELUJA KEHITTÄMÄSSÄ

TEKSTI JA KUVAT:
ESA YLIKOSKI

Pro-Seremoniain 25-vuotista toimintaa juhlistettiin Helsingin keskustakirjasto Oodissa pidetyllä juhlatilaisuudella huhtikuussa. Paikalla oli puhujia, palvelun asiakkaita ja sidosryhmien edustajia.

Onnistuneen tilaisuuden juontajat **Marja Vinni** ja **Jukka Paavilainen** pitivät myös pienet alustukset, Marja Pro-Seremoniain historiasta ja Jukka puhujan roolista eri tilaisuuksissa ja niiden valmistelussa.

Juhlapuheen piti Vapaa-ajattelijain liittovaltuuston puheenjohtaja **Robert Brotherus**, ja palvelun eurooppalaisesta ja yleisinhimillisestä yhteydestä puhui **Susanna Leino**.

Musiikkiesityksistä huolehtivat harmonikansoittaja **Ella Koura** sekä **Reijo Jaakkola**, joka esitti italialaisen **Claudio Merulun** (1533-1604) ”Il tempo di una vita” laulaen ja soittaen irlantilaispillillä (feadóg).

Anneli Aurejärvi-Karjalaiselle kultainen ansiomerkki

Puheessaan Robert Brotherus sanoi elämän merkittävien hetken juhlinnan ja seremonioiden merkityksestä: ”Me ihmiset emme ole vain älyllisiä olentoja: olemme myös tunteellisia olentoja, sosiaalisia olentoja ja kulttuurillisia olentoja – me olemme olentoja, joille rituaalit ovat merkittäviä.”

Robert kertoi jo aiemmin tuntemansa **Anneli Aurejärvi-Karjalaisen** keskeisestä roolista: ”1999 Anneli kirjoitti ”Perheen omat juhlat” -kirjan tueksi uskonottomien juhlien järjestämiselle. Tämä on edelleen alan ykkösteos 25 vuoden jälkeen. Pro-seremoniat perustettiin samana vuonna, ja Vapaa-ajattelijat oli siinä vahvimpana mukana. Olin tuolloin itse liittöhalituksen sihteeri ja mielestäni ajatus seremoniatoiminnan vahvistamiseksi Annelin uudella ammattimaisella asenteella ja tyyllillä oli hieno, ja ilmoittauduin heti mukaan.”

Sairastumisen vuoksi Anneli ei päässyt 25-vuotisjuhlatilaisuuteen ottamaan vastaan isoja kiitoksia:

”Annelin työ on ollut arvokasta ja ainutlaatuista. Se muistetaan sukupolvienkin päästä osana tärkeää kulttuurin murrosta. Minulla on ilo ilmoittaa, että Vapaa-ajattelijain liitto on päättänyt myöntää Anneli Aurejärvi-Karjalaiselle kultaisen ansiomerkin hänen työstään Pro-Seremonioissa uskonottoman tapakulttuurin edistäjänä.”

Robert totesi myös: ”Pro-Seremonioilla on iso tavoite: edistää uskonnotonta tapakulttuuria Suomessa. Tämä sisältää toki puhuja- ja seremoniapalvelua itseään, mutta myös tiedotusta ja rohkaisua perheiden itse järjestää juhlaansa. Tätä kautta tavoitteena on myös osin tehdä itsensä tarpeettomaksi sikäli, kun ihmiset itse organisoivat juhlaansa ja puhujansa. Esimerkiksi nimiäisjuhlien kysyntä Proselta kasvoi tasaisesti vuoteen 2010 saakka ja on sittemmin hiipunut alemmalle tasolle – ei siksi, ettei uskonottomia nimiäisiä enää järjestettäisi, vaan koska perheet ovat tulleet omatoimisemmiksi ja itsevarmimmiksi ja järjestävät nimiäisiä itse ilman seremoniapalvelun apua.”

Robert Brotherus: *”Puhujaksi kannattaa ryhtyä siksi, että voi parantaa maailmaa levittämällä uskonnotonta tapakulttuuria, mutta ennen kaikkea siksi, että puhuminen on elähdyttävä kokemus.”*

Hautajaisissa tilanne on yleensä toinen, tulevaisuudessakin.

”Miksi kannattaa ryhtyä puhujaksi? Voi parantaa maailmaa levittämällä uskonnotonta tapakulttuuria. Toki niinkin, mutta ennen kaikkea: Puhuminen on elähdyttävä kokemus: on hyvin antoisaa kohdata elämän suuret koskettavat hetket erilaisina mielenkiintoisina variaatioina. Hyvä puhuja sanoo sen, mikä on tavallaan itsestään selvää, minkä kaikki tietävät, mutta joka on joskus kuitenkin vaikea pukea sanoiksi: että rakkaus on tärkeää, että lapset ovat ihania, että surua seuraa lohdutus, että jokainen on tarinan arvoinen. Ryhtykää siis puhujiksi ja levittäkää puhumisen ilosanomaa muillekin.”

Eurooppalainen yhteys

Julkaisemme Pro-Seremoniain puhujan, kielten lehtorin Susanna Leinon innoittuneen puheen pääosin:

”Hyvät ystävät, tuntuu valtavan hienolta saada olla osa tätä yhteisöä, joka ylläpitää Suomessa sekulaarihu-

manistista maailmankuvaa, ja käytännön toimilla edistää sitä, että uskonnoton elämänskatsomus saisi nauttia Suomessa samaa arvostusta, mitä erilaiset uskonnot ja uskontokunnat. Itse olen ollut Pro-Seremonioiden puhujana yli 19 vuoden ajan, olen toimittanut sadoittain seremonioita, enkä voi kuvitella arvokkaampaa, palkitsevampaa työtä kuin tämä.

Me emme ole yksin täällä pohjoisessa, vaan vahvasti osa eurooppalaisia humanistista perinnettä. Ympäri Euroopan sekulaarit uskonnottomat seremoniat ovat saavuttaneet laajalti tunnustusta ja hyväksyntää merkittävissä vaihtoehtoina uskonnollisille rituaaleille. Sellaisissa maissa kuten Iso-Britannia, Norja ja Hollanti, muutamia mainitakseni, vihkiminen esimerkiksi ei ole ollut uskonnollisten yhteisöjen yksinoikeus enää vuosikymmeniin; päinvastoin. Belgiassa ja Ranskassa, jokaisen naimisiin haluvan parin täytyy niin sanotusti hoitaa ensin paperit kuntoon, sen jälkeen liittoa voi juhlistaa miten haluaa. Espanjassa suurin osa avioliitoista solmitaan uskonnottomasti.

Olemme kokoontuneet tänään juhlistamaan uskonnottomien seremonioiden kauneutta, tärkeyttä, uskallanko sanoa ihmeellisyyttä. Humanismi ja uskonnottomat seremoniat voivat edesauttaa yhteenkuuluvuuden tunnetta, ne tuottavat laajempaa yhteisymmärrystä, ovat mukana taistelemassa syrjintää ja suvaitsemattomuutta vastaan.

Sekulaarihumanististen seremonioiden juuret ovat syvällä ihmisyydessä, ne perustuvat ihmisarvon ja elämän kunnioitukselle, eettiselle ajattelulle, niitä eivät pidätkään uskonnolliset dogmit, ne uskovat vankasti jokaisen ihmisen arvokkuuteen ja tärkeyteen. Maailma, jossa uskonnollinen vakaumus saattaa kääntää ihmiset väkivaltaisestikin toistaan vastaan, uskonnottomat seremoniat toimivat yhdistävänä tekijänä, valonlähteenä, voimana, toivottavat tervetulleeksi kaikenlaiset ihmiset juhlistamaan elämän tärkeitä käännekohtia ja ainutkertaisia hetkiä arvokkaasti, kunnioituksella, ja vaikkapa hautajaisissa vainajan toiveita kuunnellen.

Ennen kaikkea sekulaarihumanistiset seremoniat ovat joustavia, niissä otetaan huomioon ne uskomukset ja arvot, jotka ovat asiakkaalle tärkeitä. Jokainen seremonia on syvästi henkilökohtainen ja autenttinen. Juhliste-

taan sitten rakkautta tai kunnioitetaan edesmenneen rakkaan muistoa, toivotaan uusi ihmisen taimi maailmaan, sekulaarihumanistiset seremoniat ilmaisevat aitoja tunteita.

Eurooppa on demokratian syntykoti, ja vaikka en tässä asiantuntijana puhukaan, voi sanoa demokratian perusteisiin ainakin jollain muotoa liittyvän ajatuksen kirkon ja valtion erillisyydestä, uskonnonvapaudesta, positiivisesta sellaisesta. Uskonnottomat seremoniat toimivat malliesimerkkinä pluralismista, viitaten tässä kulttuurien moninaisuuteen, sekä ajattelunvapaudesta. Onhan pohjimmitaan kyse ihmisenä olemisen ytimestä; häät, hautajaiset ja nimenannot, aikuistumisriitit ovat tärkeitä myös uskonnottomille ihmisille, ja näille on oltava olemassa uskonnoton vaihtoehto. Vaihtoehto, joka nauttii yhteiskunnan hyväksyntää, on erottamaton ja kehittyvä osa sitä, osa yhteiskunnallista keskustelua.

Euroopassa uskonnottomat seremoniat ovat usein osa laajempaa humanistista ja sekulaaria liikettä, joka pyrkii edistämään tieteesen perustuvaa maailmankuvaa ja ihmisoikeuksia. Tämä näkyy esimerkiksi siinä, että

Susanna Leino: *”Olen ollut Pro-Seremonioiden puhujana yli 19 vuoden ajan, olen toimittanut sadoittain seremonioita, enkä voi kuvitella arvokkaampaa, palkitsevampaa työtä kuin tämä.”*

■ **Jukka Paavilainen ja Marja Vinni juonsivat tilaisuuden.**

uskonnottomat seremoniat voivat olla yhteydessä humanistisiin järjestöihin tai yhteisöihin, jotka tarjoavat tukea ja resursseja niiden järjestämiseen. Näiden järjestöjen tavoitteena on usein myös edistää yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta ja tasa-arvoa sekä taistella syrjintää vastaan. Siksi Suomessakin on tärkeää näiden tavoitteiden saavuttamiseksi, että sekulaarihumanistinen kenttä ei ole liian fragmentoitunut ja kukin taho aja vain omia etujaan, vaan kaikki toimimme yhteisen hyvän eteen.

Kaiken kaikkiaan uskonnottomat seremoniat Euroopassa tarjoavat tärkeän vaihtoehdon niille, jotka eivät tunne kuuluvansa mihinkään uskontoperinteeseen, mutta haluavat silti juhlia elämän merkittäviä hetkiä yhteisöllisesti ja juhlavasti. Nämä seremoniat heijastavat ihmisten moninaisuutta ja tarvetta ilmaista itseään ja juhlia yhteisöllisyyttä omalla tavallaan. Uskonnottomien seremonioiden käytänteet vaihtelevat Euroopan eri maissa ja alueilla merkittävästi paikallisen kulttuurin, yhteiskunnallisen ilmapiirin ja lainsäädännön mukaan.

Yksi keskeinen käytäntö uskonnottomissa seremonioissa Euroopassa on niiden sisältämä humanistinen ja tieteellinen lähestymistapa. Tämä tarkoittaa sitä, että seremoniat perustuvat järkeen, empatiaan ja tieteelliseen maailmankuvaan. Niissä korostetaan

ihmisoikeuksia, yhdenvertaisuutta. Uskonnottomissa seremonioissa ei siis esiinny uskonnollisia rituaaleja, mutta ne voivat sisältää symbolisia eleitä, kuten kynttilän sytyttämistä, musiikkiesityksiä tai puheita, jotka juhlistavat elämän eri vaiheita.

Toinen merkittävä piirre uskonnottomissa seremonioissa on niiden joustavuus ja sopeutuvuus erilaisiin tarpeisiin ja tilanteisiin. Ne voivat tapahtua niin yksityisissä perhetaputumisissa kuin yhteisöllisissä tilaisuuksissa. Seremonioiden sisältö ja muoto voivat vaihdella suuresti sen mukaan, minkälaisesta tilanteesta on kyse ja mitä osallistujat toivovat.

Suomessa uskonnottomista seremonioista suurin osa on hautajaisia joihin osallistujien lisäksi on mukana myös laulajia ja soitinsoittajia. Vaikka nimiäiset, häät tai vaikkapa Protu-juhlat on helpompi ja yksinkertaisempi järjestää perheen omin voimin. Kuoleman kohdatessa suru on helposti niin suuri, ei tiedetä miten edetä; puhuja on tukipilari, jolla on kokonaisuus käsissään, ja näin omaiset pärjäävät läpi raskaiden hetkien. "Koska sinä olit niin rauhallinen, tiesin siellä penkillä istuessani, että selviän läpi lapseni hautauksen," on varmasti hienoin koskaan saamani palaute.

Edellä esittelemiäni esimerkkien valossa voidaan nähdä, että uskonnottomat seremoniat ovat tulleet osaksi Euroopan monimuotoista kulttuuria ja tarjoavat vaihtoehdon niille, jotka ei-

vät tunne kuuluvansa uskonnolliseen perinteeseen. Vaikka tilanne vaihtelee maittain, nämä seremoniat heijastavat yleistä suuntaa kohti sekularismia ja yksilön oikeutta ilmaista omaa maailmankuvaansa ilman uskonnollista painetta."

■ **Reijo Jaakkola esitti Claudio Merulun "Il tempo di una vita" laulaen ja soittaen irlantilaispillillä (feadóg).**

